

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Olgy Stránské a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a Mgr. Jana Čížka ve věci

navrhovatele: **Ing. J. L.**
bytem x
zastoupen JUDr. Petrem Hoškem, advokátem
se sídlem Vysoká 92, Rakovník

proti odpůrcům: **1) Městský úřad Rakovník**
sídlem Husovo nám. 27, 289 11 Rakovník
2) Občanská demokratická strana, jednající zmocněncem Ing. Z. N.,
bytem x
3) Česká strana sociálně demokratická, jednající zmocněnkyní I. R.,
bytem x
4) Olešná – Náš domov, jednající zmocněncem J. M., bytem x

o návrhu na neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Olešná konaných ve dnech 5. a 6. října 2018,

takto:

- I. Návrh **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel se domáhá vyslovení neplatnosti voleb konaných do Zastupitelstva obce Olešná ve dnech 5. a 6. října 2018. Uvedl, že důvodem je porušení zákonných ustanovení týkajících se průběhu voleb do obecního zastupitelstva stanovených zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen volební zákon) a porušení čl. 5 Ústavy České republiky. Porušení uvedených ustanovení spočívá v jednání některých obyvatel obce Olešná, kteří dne 4. 10. 2018 ve večerních hodinách roznesli po této obci volební letáky obsahující nepravdivé a účelové informace o úkonech navrhovatele jakožto starosty obce Olešná v končícím volebním období. Autory tohoto letáku byly osoby kandidující do zastupitelstva obce Olešná, konkrétně Bc. J. N., M. O., L. S., Z. Č., K. H., J. N., V. Č., M. L. a V. G.
2. Navrhovatel uvedl, že tvrdí nepravdivost a účelovost prvního a druhého odstavce letáku, který zněl: „*Vážení občané, končí další volební období a občané rozhodnou, kdo usedne do nového zastupitelstva obce. Nechtěli jsme psát žádný volební program, ale musíme reagovat na rozhořčenost občanů ohledně nového systému platby stočného. Zvolené zastupitelstvo obce by*

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

o každém závažném kroku mělo občany informovat včas. Základem ale je, že zastupitelstvo obce musí mít od starosty obce informace dříve a případně pro a proti musí občanům vysvětlit. Co se týče nového systému platby stočného to tak nebylo a sami zastupitelé obce se podrobnosti od starosty dověděli až na veřejném zasedání obce jako jiní rozhořčení občané. Zní to podivně, ale je to tak. Při případném zvolení do nového zastupitelstva obce se budeme snažit opět otevřít jednání o platbě stočného a budeme usilovat, aby platba byla prováděna na základě stávajících počítadel motohodin.“

3. Navrhovatel uvedl, že informace ohledně způsoby platby stočného jsou nepravdivé a účelově podávány proti jeho osobě jako starostovi obce. Uvedl dále, že dne 18. 6. 2018 se uskutečnilo veřejné zasedání zastupitelstva obce Olešná, na kterém byl mimo jiné projednán i návrh smlouvy s V. s. o. Rakovnicka o vkladu majetku (čistírna odpadních vod, tlaková kanalizace a vodovod), na kterém zastupitelstvo obce jednohlasně přijalo usnesení: „Obecní zastupitelstvo schvaluje smlouvu o vkladu majetku do V. s. o. Rakovnicka:
 - a) tlaková kanalizace a ČOV Olešná. Prodloužení kanalizačního řadu na pozemku parc. č. x a x v k. ú. Olešná u Rakovníka. Kanalizační řad pro zástavbu RD v obci Olešná (Na Pískovně),
 - b) Olešná – rozvod vody – napojení na skupinový vodovod Rakovník – Nesuchyně. Prodloužení vodovodního řadu na pozemku parc. č. x a x v k. ú. Olešná u Rakovníka,
 a pověřuje starostu obce podpisem obou smluv s tím, že v co nejkratším termínu po schůzce mezi starostou obce a jednatelem V. s. o. Rakovnicka bude vypracován oběžník, ve kterém budou objasněny důvody vkladu majetku do V. s. o. Rakovnicka a následné změny platby za stočné a tímto oběžníkem budou obesláni občané obce.“
4. Podle uděleného pokynu zastupitelstvem nechal navrhovatel jako starosta obce vypracovat oběžník „Ukončení provozování kanalizačního řadu v obci Olešná ze strany obce“ ze dne 11. 9. 2018, ve kterém byly veškeré skutečnosti týkající se změny stočného v obci náležitě vysvětleny a uděleny pokyny obyvatelům, jak dále postupovat. Tento oběžník byl doručen všem obyvatelům obce Olešná. Z uvedeného je zřejmé, že tvrzení v letáku jsou nepravdivá, neboť jak zvolení zastupitelé, tak samotní občané obce byli včas předem informováni o změnách týkajících se stočného a není pravdou, že se zastupitelé obce tyto informace dověděli až v průběhu konání veřejného zasedání obce, jak je uvedeno ve volebním letáku.
5. V daném případě je rozporem letáku s čl. 5 Ústavy ČR a nemožností navrhovatele na šířené nepravdivé informace jakkoliv reagovat naplněna podmínka protiprávnosti. Šíření volebních letáků s nepravdivým obsahem v předvečer dne voleb, když letáky byly vhozeny téměř všem občanům obce Olešná, je podle navrhovatele podstatným porušením základního pravidla voleb, kterým je svobodný souboj kandidujících uskupení garantovaný mj. čl. 5 Ústavy ČR. Zmiňovaným letákem s nepravdivým obsahem a nemožností navrhovatele se těmito nepravdám bránit v důsledku času, kdy byl leták distribuován, byla narušena podstata voleb spočívající ve svobodné soutěži kandidátů, kteří se k sobě budou chovat čestně a poctivě.
6. Právě zprávy, které pomlouvají a osočují jiné kandidáty, zásadním způsobem ovlivňují voliče a tím znemožňují konání řádných voleb, neboť voliči při své volbě vycházejí z nepravdivých tvrzení uvedených v předmětném volebním letáku. A to především v případě, kdy již osočený kandidát nemůže z časových důvodů na nepravdivá tvrzení

jakkoliv reagovat. K ovlivnění voličů nepravdivými informacemi ostatně došlo, neboť proti předchozímu volebnímu výsledku v r. 2014, kdy navrhovatel obdržel celkem 144 hlasů a následně byl zvolen starostou obce, v těchto volbách obdržel počet hlasů 77. Právě snížením počtu hlasů, které navrhovatel obdržel v tomto volebním období oproti předchozímu volebnímu období, je naplněna podmínka příčinné souvislosti mezi popsanou nezákonností a zvolením zastupitelského výboru (navrhovatel má zřejmě na mysli zastupitelského sboru, pozn. soudu), neboť právě popsané okolnosti zapříčinily nezvolení navrhovatele do obecního zastupitelstva.

7. Poslední podmínka – zásadní intenzita této nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosáhnout takového stupně, že je možné se důvodně domnívat, že pokud by ke zjištěné protiprávnosti nedošlo, nebyl by zastupitelský sbor zvolen tak, jak byl zvolen – je naplněna poměry panujícími v obci Olešná.
8. Obec Olešná je poměrně malá obec, ve které každý leták nebo veřejně publikovaná informace má podstatný dopad na volební preference jednotlivých kandidátů bez toho, aby voliči ověřovali pravdivost publikovaných informací. Tím spíše tak je tomu v případě, kdy se publikované informace týkají tak pro obec podstatné otázky, jako je změna způsobu výpočtu stočného, jež se dotkne každého z voličů v obci. Právě těmito specifickými okolnostmi je naplněna podmínka intenzity nezákonnosti a jejího dopadu na výsledky voleb. Publikované informace podstatným způsobem snížily vážnost navrhovatele jakožto kandidáta do zastupitelského sboru obce, když jej v očích veřejnosti označily za osobu, která tím, že v dostatečném časovém předstihu neinformuje zastupitele o skutečnostech důležitých pro rozhodování zastupitelstva, neplní řádně funkci starosty, a která jedná pokoutně bez vědomí zastupitelstva ve věcech pro občany důležitých. Jelikož byly tyto informace zveřejněny těsně před okamžikem zahájení voleb, nebylo navrhovateli vůbec umožněno se k těmto nepravdám vyjádřit a bránit tak svá práva.
9. V této souvislosti navrhovatel poukázal na stanovisko Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72 : *„Jinak řečeno, v případech, kdy je namítána nekorektnost vedení volební kampaně některým z kandidátů, musí soud hodnotit nejen jednotlivé skutky (např. dehonestující tvrzení o protikandidátovi, šíření nepravdivých informací, osobní urážky apod.) z hlediska jejich závažnosti a intenzity (...), nýbrž také jejich načasování. Lze si tak – v obecné rovině – představit případy, kdy i protiprávní útoky menší intenzity mohou nabýt na významu při hodnocení korektnosti kampaně jako celku, pokud jsou učiněny v době, která protikandidátovi fakticky znemožňuje na ně jakkoli zareagovat.“*
10. Navrhovatel dále uvedl, že v podmínkách demokratického státu a svobodných voleb bývá obvyklé, že kandidáti a jejich stoupenci využívají vedení pozitivní i negativní kampaně. Jedním ze zákonných limitů, zejména pro negativní kampaň, je povinnost vést kampaň čestně a poctivě a především zákaz zveřejňovat nepravdivé údaje, který však v tomto případě byl porušen v neprospěch navrhovatele. Navrhovatel sice respektuje základní právo svobody projevu a právo na informace o kandidátech a volebním programu, ale již nelze souhlasit s tím, aby tato práva byla brána jako práva umožňující šíření nepravd o jejich politických protivnících v době, kdy se proti těmto výrokům není možné bránit.
11. Podle navrhovatele jsou splněny podmínky pro závěr, že popsáním jednáním došlo k zásahu do volební soutěže, který mohl důvodně vést ke zpochybnění jejich výsledků. Navrhl proto, aby soud vydal rozhodnutí, v němž vysloví neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Olešná konaných ve dnech 5. a 6. října 2018.

12. Navrhovatel přiložil k návrhu k důkazu shora zmiňovaný leták, který měl být v předvečer voleb vhozen do schránek obyvatelům obce. V tomto letáku je kromě výše navrhovatelem citovaných odstavců uvedeno: „*Nechceme si brát na politiku, nekoukejme na lidi přes prsty jen kvůli tomu, že jsou např. z jiné politické strany, ale ukažme, že jsme schopni komunikovat s každým, kdo má chuť něco dělat, vylepšit, popřípadě změnit. Nechceme slibovat plány z říše snů, ale chceme představit některé z plánů, na které obec ‚dosáhne‘ ze svého rozpočtu, popřípadě z dotace. Zajímají nás Vaše názory, protože komunikace je základ úspěchu. Každý musí mít šanci a právo říct svůj názor. Prvotní pro realizaci většiny akcí, na které chceme dosáhnout z dotace, je vypracování projektů. Následuje výčet investičních akcí: Opravy čerpadel domovních jímek – nedopustíme, aby nastal čas, aby opravy čerpadel domovních jímek byly hrazeny vlastníky nemovitostí; Oprava mostku pro pěší – problém přetrvává nejedno volební období a do dnešního dne nenastaly kroky, které by toto změnily; Sanace budovy školy; Oprava střechy sokolovny – získání dotace na tuto investiční akci je opět prioritou. Musíme si uvědomit, že sokolovna je používána jak školou, tak veřejností; Chodníky – chodníky jsou opět akce, které leží na stole několik let.*“ Na konci letáku stojí: „*Kandidujeme s lidmi, kteří mají chuť něco dělat, něco změnit a něco pro občany udělat. Věkový rozdíl a pracovní zaměření kandidátů umožňuje širší rozhled v myšlenkách dané skupiny.*“ V závěru letáku je uvedeno: „*Vaši kandidáti Bc. J. N., M. O., L. S., Z. Č., K. H., J. N., V. Č., M. L., V. G.*“
13. Dále navrhovatel předložil k důkazu zápis o výsledku voleb do Zastupitelstva obce Olešná konaných ve dnech 5. 10. – 6. 10. 2018:
- Za A) jsou v zápise uvedena jména a příjmení zvolených členů zastupitelstva: za ODS V. P., E. F.; za ČSSD J. N., V. Č., M. O., Z. Č.; za stranu Olešná – Náš domov K. I. ml., M. K., M. T.
- Za B) jsou uvedena jména a příjmení náhradníků: Za ODS T. K., R. K., J. L., H. H., V. U., Z. H. a V. V.; za ČSSD L. S., K. H., J. N., M. L. a V. G.; za stranu Olešná – Náš domov F. I., M. Ř., L. B., P. B., A. H. aj. Š.. Volební strana č. 1 Občanská demokratická strana získala ve volbách celkem 678 platných hlasů, volební strana č. 2 ČSSD 1127 platných hlasů a volební strana č. 3 Olešná - Náš domov 826 hlasů.
14. Odpůrkyně 3) uvedla ve svém vyjádření k návrhu, že nesouhlasí s tvrzením navrhovatele, že by v rámci voleb do Zastupitelstva obce Olešná došlo k porušení ustanovení volebního zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování nebo výsledek voleb. Uvedla, že navrhovatel své tvrzení o tom, že předmětný leták dne 4. 1. 2018 ve večerních hodinách roznesli po obci Olešná obyvatelé obce, nijak nekonkretizoval, neuvedl konkrétní tvrzení a důkazy, kteří „obyvatelé obce Olešná“ by takový leták měli roznášet „po obci“ a že se tak skutečně mělo stát „dne 4. 10. 2018 ve večerních hodinách“. Navrhovatel nijak neprokázal, že by letáky byly „vložené téměř všem občanům obce Olešná“ a že předmětné letáky byly šířeny právě v předvečer dne voleb. Odpůrkyně 3) popírá tvrzení navrhovatele a poukázala na to, že leták neobsahuje datum. Má za to, že navrhovatel neuvádí v návrhu žádné konkrétní důkazy o jednání, které by směřovalo k porušení volebního zákona způsobem, který by hrubě ovlivnil výsledky hlasování, výsledky voleb a výsledek volby navrhovatele. Dále odpůrkyně 3) uvedla, že pasáž z letáku, kterou navrhovatel cituje, neobsahuje žádná nepravdivá tvrzení. Obsah citace jsou známé informace, proti kterým nelze nic namítat, neboť jde o informace o principech „dobré správy obce“. Také pasáž „co se týče nového systému platby stočného to tak nebylo a sami zastupitelé obce se podrobnosti od starosty dověděli až na veřejném zasedání obce jako jiní rozhořčení občané“ neobsahuje žádné nepravdivé tvrzení. Mezi veřejným zastupitelstvem konaným dne 18. 6. 2018 a

vypracováním oběžníku ze dne 11. 9. 2018 uplynuly 3 měsíce. Oběžník však neobsahuje žádnou informaci o důvodech vkladu majetků do Vodohospodářského sdružení, žádné podrobnosti o novém systému platby stočného, tedy navrhovatel jako starosta nesplnil úkol, který mu zastupitelstvo uložilo.

15. K vyjádření odpůrkyně 3) navrhovatel v replice uvedl: K rozporování tvrzení o roznesení letáků s nepravdivými informacemi v předvečer voleb a jmen, která uvedl jako autory letáku, uvádí, že za autory letáku považuje z logiky věci osoby, jejichž jména jsou na konci letáku uvedena, neboť je obecným pravidlem, že autor textu bývá jmenovitě uveden na konci a jinak tomu nebude nejspíš ani v tomto případě. Dále považuje přinejmenším za neetické odmítat nést odpovědnost za své vlastní jednání, což tímto odpůrkyně 3) činí. Jako tradiční politická strana, jak se označila ve svém vyjádření, by měla být připravena nést odpovědnost za své jednání. Navrhovatel si je vědom své povinnosti nést důkazní břemeno ohledně svých tvrzení, ale některá tvrzení jsou jen stěží prokazatelná a výše uvedené tvrzení je jedním z nich. Z toho důvodu je navrhovatel překvapen, že odpůrkyně 3) místo, aby přijala následky za způsob jí vedené kampaně (distribuce letáků s nepravdivým obsahem v předvečer voleb), odkazuje jen na povinnost navrhovatele nést důkazní břemeno.
16. Navrhovatel namítá nepravdivost skutečností v letáku uvedených, kterým se nemohl s ohledem na načasování distribuce bránit. Právě v této skutečnosti spatřuje důvodnost návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, který podal. Nic na tom nemění ani skutečnost, že leták nebyl nijak datován. Podle odpůrkyně 3) leták neobsahuje žádná nepravdivá tvrzení, s tím však navrhovatel nesouhlasí. Podle skutečností tvrzených v letáku nebylo zastupitelům obce starostou (navrhovatelem) včas umožněno seznámit se s informacemi, které se týkají změny způsobu platby stočného, což ovšem není pravda. Na veřejném zasedání obecního zastupitelstva obce Olešná navrhovatel jako starosta obce sdělil informace o prováděných změnách a o chystaném oběžníku, ve kterém budou veškeré tyto informace uvedeny, resp. v něm budou uvedeny zdroje, kde tyto informace čerpat. Tento bod veřejného zasedání byl následně zastupitelstvem jednohlasně přijat. Jelikož jsou zastupitelé obce před konáním zastupitelstva informováni o jednotlivých bodech programu veřejného zasedání zastupitelstva, tedy i bodu týkajícího se změny stočného, nemůže být pravdivé tvrzení obsažené v letáku, že zastupitelé nebyli včas informováni o těchto změnách. Zastupitelům byly tyto informace poskytnuty, ale ti se o jejich obsah náležitě nezajímali, což však nelze dávat k tíži starostovi obce, což v letáku autoři učinili. Navíc při tomto veřejném zasedání nic nebránilo přítomným občanům dále se na tyto informace tázat, ale žádný z nich tak neučinil. Dále byl dne 11. 9. 2018, to je necelý měsíc před volbami, vyhotoven oběžník, ve kterém byly veškeré tyto informace uvedeny a rovněž v něm byly uvedeny kontakty na osoby, u nichž se lze na podrobné informace dotázat. Jak zápisem z veřejného zastupitelstva, tak především vyhotoveným oběžníkem, byla prokázána nepravdivost skutečností o neinformování zastupitelů a obyvatel uvedených v letáku. Právě nepravdivost tvrzených informací a časové období, kdy byl leták vydán, považuje navrhovatel za důvod, pro který by mělo být jeho návrhu vyhověno. Není tedy pravdou, že by navrhovatel jako starosta obce zastupitele a občany včas neinformoval o tak důležitých skutečnostech jako je změna systému platby stočného. Za dobu tří měsíců, která uplynula ode dne 18. 6. 2018, kdy se konalo veřejné zasedání zastupitelstva obce, se mohli občané i zastupitelé na chystané změny dotázat, což však někteří z nich neučinili a v distribuovaném letáku dávají tuto svou pasivitu za vinu navrhovateli.

17. Samotný oběžník byl mezi občany obce Olešná distribuován týž den, jako byl vydán, to je 11. 9. 2018. Distribuce byla provedena způsobem obvyklým pro menší obce a to osobním doručením do poštovní schránky – stejně jako v případě letáku distribuovaným odpůrkyní 3). Odpůrkyně 3) dále namítá, že vypracovaný oběžník neobsahuje potřebné informace o důvodnosti vkladu majetku do V. s. o. Rakovnicka. Ani s touto námitkou navrhovatel nesouhlasí. Oběžník obsahuje potřebné základní informace a dále pak i kontakt, na němž lze v případě zájmu zbývajících informace získat. Navrhovatel poznamenává, že nikdo se na společnost R. s. r. o. se žádostí o doplňující informace neobrátil. Bouřlivá diskuse mezi občany na veřejném zasedání zastupitelstva obce konaném dne 17. 9. 2018, na kterou poukazuje ve svém vyjádření odpůrkyně 3), byla zapříčiněna neznalostí občanů obce pramenící z jejich nezájmu o veřejné dění v obci a nikoliv jejich neinformovaností navrhovatelem. Navrhovatel nejen že poskytl potřebné informace při předchozích veřejných zasedáních obecního zastupitelstva, ale především je sdělil formou oběžníku, ve kterém byly obsaženy i kontakty na odpovědné osoby společnosti R. s. r. o., které by veškeré informace sdělily. Tohoto práva však občané nevyužili a při veřejném zasedání zastupitelstva se toliko projevila jejich neinformovanost pramenící z jejich vlastní pasivity, nikoliv zapříčiněná nečinností navrhovatele jako starosty obce. Není tedy pravdou, že by navrhovatel nesplnil své povinnosti a občany o předmětných změnách neinformoval, jak je tvrzeno v letáku, nýbrž poskytl občanům kromě základních informací i prostředky, jak získat, v případě jejich zájmu, další informace. To, že občané, ani někteří zastupitelé tuto možnost nevyužili, nelze klást navrhovateli k tíži, jak bylo učiněno v distribuovaném letáku.
18. Z výše uvedeného je tedy podle navrhovatele zřejmé, že skutečnosti obsažené v letáku distribuovaném v předvečer voleb, jsou nepravdivé a s ohledem na skutečnost, že se jim navrhovatel nemohl nijak bránit, byl porušen princip voleb jakožto soutěže politických subjektů ve smyslu čl. 5 Ústavy České republiky. Občané obce Olešná byli již od veřejného zasedání obecního zastupitelstva konaného dne 19. 3. 2018 informováni o chystaných změnách ohledně způsobu platby stočného v obci. Není proto pravda, že by občané či zastupitelé o těchto změnách nemohli vědět, pouze se o tyto změny nezajímali. Ostatně při obou hlasováních o chystaných změnách byly návrhy schváleny jednomyslně, což potvrzuje tvrzení navrhovatele, že zastupitelé byli řádně informováni, neboť je nemyslitelné, aby politik, zastupitele nevyjímaje, hlasoval o něčem, o čem nemá dostatečné informace. Pokud by zastupitelé měli sebemenší pochybnosti, hlasování by se zdrželi, nebo by hlasovali rovnou proti. To se však ani na jednom zasedání nestalo. Zastupitelům byly navíc v časovém předstihu poskytnuty informace k jednotlivým bodům programu, který měl být na veřejném zasedání projednán. Žádný z nich poskytnutí dalších informací nežádal. Lze tedy mít za to, že všichni zastupitelé byli dostatečně informováni a že jim byla dána možnost se s chystanými změnami seznámit. To, že tak neučinili, nelze dávat k tíži navrhovateli, jak je uvedeno v distribuovaném letáku.
19. Dopad uvedených skutečností na výsledek voleb pak prokazují volební výsledky v obci Olešná, ve kterých měla Česká strana sociálně demokratická, jejíž kandidáti byli pod nepravdivým letákem podepsáni (na rozdíl od jiných obcí v okrese Rakovník) podstatně lepší volební výsledek. To ostatně platí i v porovnání s minulým volebním obdobím, v němž byl do zastupitelstva obce zvolen toliko jeden kandidát z této strany. K důkazu připojil navrhovatel kopii zápisu z veřejného zasedání obecního zastupitelstva obce Olešná ze dne 19. 3. 2018. Z tohoto zápisu vyplývá, že v části jednání pod bodem 4c) byli zastupitelé starostou seznámeni s návrhem záměru vložení čistírny odpadních vod do

Vodohospodářského sdružení obcí Rakovnicka, jehož je obec členem a firma R, s. r. o. je jeho provozovatelem. Obecní zastupitelstvo schválilo záměr vložení obecního majetku čistírny odpadních vod do VSOR všemi hlasy.

20. Ostatní odpůrci se k návrhu navrhovatele nevyjádřili.
21. Ze zápisu z veřejného zasedání zastupitelstva obce Olešná ze dne 18. 6. 2018 soud zjistil, že po vysvětlení věci starostou obecní zastupitelstvo schválilo smlouvu o vkladu majetku do Vodohospodářského sdružení obcí Rakovnicka (VSOR) a to tlakové kanalizace a ČOV a Olešná-rozvod vody-napojení na skupinový vodovod a pověřilo starostu obce podpisem obou smluv s tím, že v co nejkratším termínu po schůzce mezi starostou a jednatelem VSOR bude vypracován oběžník, ve kterém budou objasněny důvody vkladu majetku do VSOR a následné změny platby za stočné a tímto oběžníkem budou obesláni občané obce.
22. Z oběžníku „Ukončení provozování kanalizačního řadu v obci Olešná ze strany obce“ vyplývá, že s platností od 1. 10. 2018 se novým provozovatelem kanalizačního řadu v obci stává společnost R. s. r. o. (dále jen „R.“). Fakturace vodného a stočného bude probíhat v celé obci jednou ročně v měsíci prosinci. Od tohoto data bude odběratelům fakturováno vodné a stočné firmou R.. Oběžník dále obsahuje výzvu k nahlášení koncových stavů vodoměrů k 30. 9. 2018 v kanceláři OÚ Olešná. Současně byli občané požádáni o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro sepsání smlouvy na dodávku vody a odvádění odpadních vod firmou R., kterou je povinen provozovatel uzavřít v písemné podobě. Občané byli dále v oběžníku informováni, že R. nabízí možnost podpisu smluv přímo na OÚ v Olešné, kde budou přítomny pracovníci zákaznického centra dne 13. 11. 2018 od 12 do 18 hodin a dne 15. 11. 2018 od 12 do 18 hodin. Občané byli dále informováni, že tato povinnost se vztahuje i na odběratele, kteří používají vlastní zdroj vody a nejsou napojeni na obecní vodovod a na odběratele, kteří používají oba zdroje vlastní i veřejný a odpadní vody odvádějí do kanalizace. Obě varianty budou mít určené množství odpadních vod dle směrných čísel, k měření lze použít vodoměr, který si musí odběratel zakoupit u společnosti R.. Konečně byli obyvatelé obce informováni, že pokud jim uvedené termíny podpisu smluv nevyhovují, nebo mají-li nějaké dotazy, mohou kontaktovat zákaznické centrum telefonicky nebo osobně, přičemž je v oběžníku uvedena adresa zákaznického centra, jeho úřední hodiny a telefonická čísla včetně nepřetržité zákaznické linky.
23. Ze zápisu z veřejného zasedání zastupitelstva obce Olešná ze dne 17. 9. 2018 vyplývá, že starosta vysvětlil důvody rozhodnutí obecního zastupitelstva o předání majetku VSOR. Po diskusi týkající se přechodu plateb a technických podmínek pro nová měření obecní zastupitelstvo navrholo, aby starosta obce vyjednal se zástupcem firmy R. schůzku, aby občanům byly osvětleny možnosti placení a měření stočného od 1. 10. 2018.
24. Soud ověřil, že návrh byl podán včas, neboť byl soudu doručen před uplynutím desetidenní lhůty od vyhlášení celkových výsledků voleb ve Sbírce zákonů Státní volební komisí dne 9. 10. 2018 (sdělení č. 225/2018 Sb.), a že byl podán osobou k tomu oprávněnou, neboť je navrhovatel zapsán ve stálém seznamu voličů. Soud se tedy zabýval meritorním posouzením věci. O návrzích rozhodl soud bez jednání (§ 90 odst. 3 s. ř. s.), neboť žádné dokazování neprováděl a vycházel toliko z volební dokumentace a evidencí vedených správními orgány.

25. Soud dále konstatuje, že odpůrce je v tomto řízení pasivně legitimován z pozice příslušného volebního orgánu, který vyhláší výsledek voleb (§ 12 odst. 1 písm. g) volebního zákona].

Soud vyšel z následující právní úpravy:

26. Podle čl. 22 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), *„zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti.“*
27. Podle ustanovení § 30 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 491/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“) *„[p]ro volební kampaň starosta může vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to nejméně 10 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících volebních stran. V době počínající třetím dnem přede dnem voleb a končící ukončením hlasování nesmí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů. Ve dnu voleb je zakázána volební agitace pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.“*
28. Podle § 60 odst. 1 volebního zákona *„[p]odáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrovaná pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen navrhovatel). Návrh je třeba podat nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.“*
29. Podle § 60 odst. 3 volebního zákona *„[n]ávrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb.“*
30. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) *„[z]a podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.“*
31. Problematikou volebního soudnictví se opakovaně zabýval Ústavní soud, např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04) uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 36, nález č. 17, vyhlášeném pod č. 140/2005 Sb., v němž zformuloval základní interpretační maximum zákonné úpravy volebního soudnictví tak, že *„Vycházeje z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), vyslovil základní tezi, dle níž pro volební soudnictví z principu demokracie plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů a předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“* Nejvyšší správní soud pak např. v usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 38/2013 – 69 (v němž posuzoval návrh na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky), s odkazem na své usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2014 – 12, konstatoval, že *„návrhu na neplatnost volby prezidenta vyhoví pouze tehdy, jestliže dospěje k závěru, že byl porušen volební zákon, a to takovým způsobem, který mohl výsledek volby relevantně ovlivnit.“* Dále uvedl, že *„Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc*

změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát [nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005].

32. Volební zákon upravuje volební kampaň v § 30. Jde však o úpravu kusou a neúplnou, jež na situaci popisovanou navrhovatelem nedopadá. Soud proto vzal v úvahu ústavní principy obsažené v čl. 5 Ústavy, podle něhož je politický systém založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektující základní demokratické principy.
33. Soud vycházel mezi jiným z usnesení Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, ve kterém jsou definovány tři základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti: 1. nezákonnost (porušení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících; 2. vztah mezi touto nezákonností a výsledkem voleb; 3. zásadní intenzita této nezákonnosti, která ve svých důsledcích musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související předpisy, však došlo ke změně ustanovení § 60 odst. 2 až 4 volebního zákona, tak, že se v těchto ustanoveních slova „mohl ovlivnit“ nahrazují slovy „hrubě ovlivnil“. V přechodných ustanoveních zákon uvádí, že ustanovení § 60 volebního zákona, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se poprvé použije při volbách do zastupitelstev obcí vyhlášených po nabytí účinnosti tohoto zákona. Tento zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2017.
34. Soud tedy vycházel především z usnesení NSS ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, ve kterém NSS v bodě [22] uvedl: *„[n]a druhou stranu však nelze ignorovat, že zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo. Jinými slovy, nyní již bude pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem.“*
35. V usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72, NSS mezi jiným uvedl: *„...smyslem volební kampaně je snaha aktérů politického boje o získání co největší přízně voličů pro své kandidáty a volební programy...V podmínkách demokratického státního režimu a svobodných voleb bývá obvyklé, že kandidáti a jejich stoupenci využívají vedení pozitivní i negativní kampaně...Jedním ze zákonných limitů (zejména) pro negativní kampaně je povinnost vést kampaň čestně a poctivě a především zákaz zveřejňovat nepravdivé údaje. I v období nejžhavější fáze volební kampaně si všichni její aktéři musí být neustále vědomi toho, že se mohou dopustit porušení řady právních předpisů nejen z oblasti volebního práva, ale také správního, občanského, mediálního či dokonce trestního. Posláním volebního soudu není zastávat pozici jakéhosi monopolního ochránce korektnosti celého volebního procesu. Tento úkol přísluší i jiným orgánům veřejné moci a je věcí jednotlivých kandidátů a koneckonců i voličů, aby se svým aktivním jednáním zasazovali o férovost voleb. Možnosti volebního soudu jsou totiž poměrně limitované: jeho pravomocí je pouze rozhodnout o neplatnosti voleb, což je natolik závažný zásah do projevené vůle voličů, že k němu lze přistoupit pouze ve výjimečných případech.“*
36. V usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 15/2013-77, pak NSS konstatuje, že zákon neobsahuje výklad užitých pojmů „čestně a poctivě“ a soud tyto pojmy aplikující musí

vycházet nejen z toho, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, ale současně musí i přihlížet k charakteru volební kampaně. Předmětné pojmy v prostředí voleb nelze ztotožňovat s dobrými mravy, jak jsou chápány občanským zákoníkem, ani je nelze posuzovat z hlediska soukromého práva a obecné morálky. Nedostatek etiky ve volební kampani ještě nemusí bez dalšího činit takové jednání protizákonným.

37. Jak plyne z rekapitulace návrhu, podstatou uplatněných námitek je způsob vedení volební kampaně, zejména nepravdivost tvrzení použitých v letáku a doba (okamžik) použití nepravd proti osobě navrhovatele jako kandidátovi ve volbách. Soud především musí uvést, že nepřisvědčuje navrhovateli, že není možné prokázat, že v předvečer voleb byly do schránek občanů obce distribuovány letáky a které osoby tak učinily. Soud má za to, že pro posouzení věci není rozhodné, které osoby tak učinily. Je však možné prokázat, i když obtížně, že letáky byly občanům obce vhozeny do domovních schránek a že se tak stalo v předvečer voleb.
38. Použití letáků ve volební kampani s textem namířeným proti starostovi obce, který byl jedním z kandidátů ve volbách, je nepochybně negativní volební kampaní. Jak bylo výše uvedeno, jedním ze zákonných limitů (zejména) pro negativní kampaně je povinnost vést kampaň čestně a poctivě a především zákaz zveřejňovat nepravdivé údaje. Soud proto přistoupil ke zkoumání, zda v napadeném letáku, který byl obyvatelům obce Olešná údajně doručen do domovních schránek v předvečer voleb, jsou užity nepravdy o činnosti dosavadního starosty-navrhovatele.
39. Z textu volebního letáku je zřejmé, že je jednoznačně namířen proti starostovi obce, a to v souvislosti s rozhořčením občanů kvůli novému způsobu výpočtu stočného. Kritika starosty v letáku spočívá v tom, že o závažném kroku pro obec neinformuje občany včas, zastupitelstvo nemá od starosty informace předem a starosta musí vysvětlit občanům případná pro a proti, což však v případě nového systému platby stočného neučinil. V letáku se tvrdí, že sami zastupitelé se podrobnosti od starosty dověděli až na veřejném zasedání obce jako jiní rozhořčení občané.
40. Soud má za to, že tvrzení obsažená v letáku týkající se informování, resp. neinformování, zastupitelů i občanů o novém způsobu výpočtu a placení stočného starostou, jsou nepravdivá. Ze zápisů z veřejných zasedání zastupitelstva obce Olešná ze dne 19. 3., 18. 6. a 17. 9. 2018 vyplývá, že na každém ze zasedání byli zastupitelé starostou informováni o vložení obecního majetku do Vodohospodářského sdružení obcí Rakovnicka a s tím spojenou změnou způsobu placení vodného a stočného. Na všech těchto zasedáních zastupitelé tyto změny všemi hlasy odsouhlasili. Vzhledem k tomu, že se jednalo o veřejná zasedání zastupitelstva obce, byli těmto zasedáním přítomni i obyvatelé obce, ovšem pouze ti, kteří o dění v obci měli zájem. V žádném případě tedy nelze přisvědčit tvrzením obsaženým ve druhém odstavci letáku, že zastupitelé a občané obce se včas nedověděli o chystaných změnách ve způsobu placení stočného. V oběžníku, který občané dostali do schránek v první polovině září 2018, pak byli o předmětné problematice dostatečně podrobně seznámeni, tedy již před veřejným zasedáním zastupitelstva dne 17. 9. 2018 na které zřejmě volební leták míří a na kterém mělo dojít k bouřlivé diskusi občanů. Soud po přezkoumání obsahu zápisů z jednání veřejných zastupitelstev obce se musí přiklonit k názoru navrhovatele, že bouřlivě diskutovali občané, kteří se o dění v obci dostatečně nezajímali, neboť množství informací, které bylo ze strany starosty zastupitelům i občanům obce na dané téma poskytnuto, bylo dostatečné. Je třeba v této souvislosti také

připomenout, že zvolení zastupitelé by měli hovořit se svými voliči a informace, se kterými byli seznámeni na zastupitelstvu obce, jim předávat.

41. K údajné distribuci volebních letáků, které obsahovaly nepravdivé údaje, soud dodává, že předmětný leták navazuje na předchozí diskusi a dění v obci související s vložením majetku obce do V. s. o. Rakovnicka a s tím spojeným přechodem na nový způsob placení vodného a stočného v obci. Leták se tedy týká všeobecně známého tématu v obci. Leták, přesto, že některá v něm obsažená tvrzení nejsou pravdivá, neobsahuje osobní útoky na navrhovatele. Podle názoru soudu není leták svým obsahem natolik útočný a „neférový“, že by jej bylo možno považovat za nečestné vedení kampaně. V této souvislosti musí soud poukázat na názor NSS vyjádřený v usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 15/2013-77, ve kterém NSS konstatuje, že zákon neobsahuje výklad užitých pojmů „čestně a poctivě“ a soud tyto pojmy aplikující musí vycházet nejen z toho, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, ale současně musí i přihlížet k charakteru volební kampaně. Předmětné pojmy v prostředí voleb nelze ztotožňovat s dobrými mravy, jak jsou chápány občanským zákoníkem, ani je nelze posuzovat z hlediska soukromého práva a obecné morálky. Nedostatek etiky ve volební kampani ještě nemusí bez dalšího činit takové jednání protizákonným.
42. Dalším předpokladem pro vyhovění volební stížnosti je prokázání vztahu mezi porušením volebního zákona nebo předpisů s ním souvisejících a výsledkem voleb. Kromě toho, že se navrhovateli nepodařilo prokázat, že letáky byly opravdu distribuovány občanům v předvečer voleb (bylo možné prokázat např. svědecky), nepodařilo se mu ani prokázat příčinnou souvislost mezi nepravdivými údaji obsaženými ve volebním letáku a výsledkem voleb. V řízení nebylo totiž prokázáno, že by nepravdivé informace obsažené v letáku způsobily změnu v postoji voličů vůči starostovi jako kandidátu ve volbách. Volební výsledek starosty mohl mít totiž i jiné příčiny, než distribuce letáku s nepravdivými tvrzeními. Není však na soudu, aby tyto příčiny zjišťoval, bylo naopak na navrhovateli, aby prokázal, že příčinou jeho volebního neúspěchu byla nepravdivá tvrzení obsažená v letáku. Pokud byl oběžník o „Ukončení provozování kanalizačního řadu v obci Olešná ze strany obce“ voličům distribuován téměř měsíc před distribucí volebního letáku a volbami do zastupitelstva obce, nepochybně si mohli sami vyhodnotit, jestli osoby uvedené pod textem letáku, tvrdí pravdu a mohli svůj názor projevit svým hlasováním ve volbách. Pravděpodobnost ovlivnění voleb určitou skutečností není pro posouzení návrhu podstatná, naopak je nutné pro úspěch ve věci prokázat, že zjištěná nezákonnost volby hrubě ovlivnila (zákon č. 322/2016 Sb.). Ovlivnění voleb takovým způsobem navrhovatel neprokázal.
43. Soud při posouzení návrhu na vyslovení neplatnosti voleb v obci Olešná musel dospět k závěru, že základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti nebyly v dané věci splněny, přičemž namítané „načasování“ distribuce volebních letáků nemá s ohledem na výše uvedené již na celkové posouzení věci vliv.
44. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 93 odst. 4 s. ř. s. tak, že právo na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků.

Poučení :

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Praha 1. listopadu 2018

Olga Stránská
předsedkyně senátu